

STANDARD UNECE FFV-14

za trženje in nadzor nad tržno
kakovostjo

PLODOV CITRUSOV

IZDAJA 2012

**ZDRUŽENI
NARODI**

New York in Ženeva, 2012

OPOMBA

Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu

Standardi tržne kakovosti, ki jih je pripravila Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu pri Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo (UNECE), pomagajo spodbujati mednarodno trgovino, pospeševati proizvodnjo visoke kakovosti, izboljševati donosnost in ščititi koristi potrošnikov. Standarde UNECE uporabljajo vlade, proizvajalci, trgovci, uvozniki in izvozniki ter druge mednarodne organizacije. Zajemajo širok obseg kmetijskih proizvodov, vključno s svežim sadjem in zelenjavo, suhimi in posušenimi proizvodi, semenskim krompirjem, rezanim cvetjem, jajci in jajčnimi izdelki.

Pri dejavnostih delovne skupine lahko enakopravno sodelujejo vse članice Združenih narodov. Prosimo, da za več informacij o standardih v kmetijstvu obiščete našo spletno stran <www.unece.org/trade/agr>.

Sedanji pregledani standard za plodove citrusov temelji na dokumentu ECE/TRADE/C/WP.7/2010/4 in ECE/TRADE/C/WP.7/2012/8, ki ga je pregledala in sprejela delovna skupina na svoji 66. in 68. seji.

Uporabljene oznake in predstavitev gradiva v tej publikaciji ne izražajo kakršnega koli mnenja Sekretariata Združenih narodov o pravnem statusu kakršne koli države, ozemlja, mesta ali območja ali njegovih organov ali o razmejitvi njegovih meja. Navedba imen podjetij ali trgovskih proizvodov ne pomeni, da so jih Združeni narodi potrdili.

Vse gradivo se sme brezplačno navajati ali ponovno tiskati, vendar je

treba navesti vir. S kakršnimi koli opombami ali poizvedbami se,

prosimo, obrnite na:

Agricultural Standards Unit
Trade and Timber Division
United Nations Economic Commission for Europe
Palais des Nations
CH-1211 Geneva 10, Switzerland
E-mail: agristandards@unece.org

Standard FFV-144 UNECE za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo plodov citrusov

I. Opredelitev proizvoda¹

Ta standard se uporablja za te sorte (kultivarje) plodov, uvrščene med "plodove citrusov", ki se potrošniku dobavljajo sveži, ne pa za plodove citrusov, namenjene za industrijsko predelavo:

- limone, vzgojene iz rodu *Citrus limon* (L.) Burm. f.,
- perzijske limete, vzgojene iz rodu *Citrus latifolia* (Yu. Tanaka) Tanaka, velikoplodne kisle limete, poznane tudi kot bearssove ali tahitijske limete, in hibridov tega rodu,
- mehiške limete, vzgojene iz rodu *Citrus aurantiifolia* (Christm.) Swingle, poznane tudi kot keyske limete in kisle limete, ter hibridov tega rodu,
- indijske sladke limete, palestinske sladke limete, vzgojene iz rodu *Citrus limettioides* Tanaka,
- mandarine (*Citrus reticulata* Blanco), vključno s satsumami (*Citrus unshiu* Marcow), klementinami (*Citrus clementina* hort. ex Tanaka), navadnimi mandarinami (*Citrus deliciosa* Ten.) in tangerinami (*Citrus tangerina* Tan.), ki so vzgojene iz teh rodov in njihovih hibridov,
- pomaranče, vzgojene iz rodu *Citrus sinensis* (L.) Osbeck,
- grenivke, vzgojene iz rodu *Citrus paradisi* Macfad. in njegovih hibridov,
- pomela, vzgojena iz rodu *Citrus maxima* (Burm.) Merr ali njegovih hibridov.

II. Določbe o kakovosti

Namen tega standarda je opredeliti zahteve glede kakovosti za citruse v fazi izvoznega nadzora po pripravi in pakiranju.

Če pa se uporablja v fazah po izvozu, smejo plodovi glede na zahteve standarda kazati:

- neznatno pomanjkanje svežosti in čvrstosti,
- plodovi, uvrščeni v razreda, ki nista razred "ekstra", pa neznatno kvarjenje zaradi njihovega razvoja in pokvarljivosti.

Lastnik/prodajalec plodov takih plodov ne sme razstavljal ali jih ponuditi v prodajo ali dostaviti ali tržiti drugače kakor v skladu s tem standardom. Odgovoren je za spoštovanje te skladnosti.

¹ Vsi podatki o botaničnih imenih so iz podatkovne zbirke GRIN. Glej www.ars-grin.gov.

A. Minimalne zahteve

Ob upoštevanju posebnih določb za vsak razred in dovoljenih odstopanj morajo biti plodovi citrusov v vseh razredih:

- nepoškodovani,
- brez otiskov in/ali večjih zaraslih ureznin,
- zdravi; izločeni so plodovi, ki zaradi gnitja in kvarjenja niso primerni za uživanje,
- čisti, praktično brez vsake vidne tuje snovi,
- praktično brez škodljivcev,
- brez poškodb, ki bi jih na mesu povzročili škodljivci,
- brez znakov venenja in dehidracije,
- brez poškodb, ki bi jih povzročila nizka temperatura ali pozeba,
- brez odvečne zunanje vlage,
- brez kakršnega koli tujega vonja in/ali okusa.

Razvitost in stanje plodov citrusov morata biti taka, da:

- prenesejo prevoz in ravnanje z njimi,
- prispejo v namembni kraj v zadovoljivem stanju.

B. Zahteve glede zrelosti

Plodovi citrusov morajo doseči ustrezno stopnjo razvitosti in zrelosti ob upoštevanju meril, primernih za sorto, časa obiranja in pridelovalnega območja.

Zrelost plodov citrusov se določa s temi parametri, ki so navedeni za vsako sorto:

- minimalna vsebnost soka,
- minimalna skupna vsebnost topnih trdnih snovi, npr. najmanjša vsebnost sladkorja,
- minimalno razmerje med sladkorjem in kislino,²
- obarvanost.

Stopnja obarvanosti plodov citrusov mora biti taka, da pri nadaljnjem razvoju na poti do namembnega kraja dosežejo sortno značilno obarvanost.

---

² Preračunano, kot je opisano v smernicah OECD za objektivne preizkuse, ki so na voljo na: www.oecd.org/dataoecd/32/47/19515719.pdf

	<i>Minimalna vsebnost soka (%)</i>	<i>Minimalna vsebnost sladkorja, (stopinje Brix)</i>	<i>Minimalno razmerje med sladkorjem in kislino</i>	<i>Obarvanost</i>
Limone	20			Biti mora sortno značilna. Dovoljeni so plodovi zelene (vendar ne temnozeleno) barve, če izpolnjujejo minimalne zahteve glede vsebnosti soka.
Limete				
Perzijske limete	42			Plod mora biti zelene barve, vendar ima lahko rumene lise, ki ne smejo presegati 30 % celotne površine plodu pri perzijskih limetah ter 20 % pri mehiških in indijskih limetah.
Mehiške in indijske sladke limete	40			
Satsume, klementine, druge sorte mandarin in njihovi hibridi				
Satsume	33		6,5 : 1	Biti mora sortno značilna vsaj na eni tretjini površine plodu.
Klementine	40		7,0 : 1	
Druge mandarine in njihovi hibridi	33		7,5 : 1	
Pomaranče				
Rdeče pomaranče	30		6,5 : 1	Biti mora sortno značilna. Vendar so dovoljeni plodovi, katerih svetlozelena obarvanost ne presega ene petine celotne površine plodu, če izpolnjujejo minimalne zahteve glede vsebnosti soka.
Skupina Navel	33		6,5 : 1	
Druge sorte	35		6,5 : 1	
Mosambi, Sathgudi in Pacitan z več kot eno petino zelene obarvanosti	33			Pomaranče, pridelane na območjih z visokimi temperaturami zraka in razmerami z visoko relativno vlažnostjo v obdobju razvoja ter zelene barve, ki presega eno petino celotne površine plodu, so dovoljene, če izpolnjujejo zahteve glede minimalne vsebnosti soka.
Druge sorte z več kot eno petino zelene obarvanosti	45			
Grenivke in hibridi				
Vse sorte in hibridi	35			Biti mora sortno značilna. Dovoljeni so zelenkasto obarvani plodovi (oroblanco zelena), če izpolnjujejo minimalne zahteve glede vsebnosti soka.
Oroblanco	35	9		
Pomela (Shaddock) in hibridi		8		Biti mora sortno značilna vsaj na dveh tretjinah površine plodu.

Citrusom, ki izpolnjujejo te zahteve glede zrelosti, se lahko zelena barva razbarva. Ta postopek je dovoljen samo, če se ne spremenijo druge naravne organoleptične lastnosti.

C. Razvrstitev

Plodovi citrusov se razvrščajo v tri razrede:

(i) Razred "ekstra"

Citrusi v tem razredu morajo biti odlične kakovosti. Biti morajo značilni za sorto in/ali tržni tip.

Biti morajo brez pomanjkljivosti, razen neznatnih površinskih pomanjkljivosti, če to ne vpliva na splošni videz plodov, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti pakiranja.

(ii) I. razred

Plodovi citrusov v tem razredu morajo biti dobre kakovosti. Biti morajo značilni za sorto in/ali tržni tip.

Dovoljene so te neznatne pomanjkljivosti, če to ne vpliva na splošni videz plodov, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti pakiranja:

- neznatne pomanjkljivosti v obliki,
- neznatne pomanjkljivosti v obarvanosti, vključno z neznatnim sončnim ožigom,
- neznatne napredujoče poškodbe lupine, če ne segajo do mesa,
- neznatne poškodbe lupine, nastale med izoblikovanjem plodu, kot so srebrna krastavost, rjavost ali poškodbe zaradi škodljivcev,
- neznatne zarasle mehanske poškodbe, kot so poškodbe zaradi toče, odrgnine ali poškodbe zaradi ravnanja s plodovi,
- neznatna in delna ločitev lupine pri vseh plodovih iz skupine mandarin.

(iii) II. razred

V ta razred se uvrščajo plodovi citrusov, ki ne izpolnjujejo zahtev za uvrstitev v višja razreda, izpolnjujejo pa zgoraj določene minimalne zahteve.

Dovoljene so lahko te pomanjkljivosti, če plodovi citrusov ohranijo temeljne značilnosti glede kakovosti, sposobnosti ohranjanja kakovosti in predstavitev:

- pomanjkljivosti v obliki,
- napake v obarvanosti, vključno s sončnim ožigom,
- napredujoče poškodbe lupine, če ne segajo do mesa,
- poškodbe lupine, nastale med izoblikovanjem plodu, kot so srebrna krastavost, rjavost ali poškodbe zaradi škodljivcev,
- zarasle mehanske poškodbe, kot so poškodbe zaradi toče, odrgnine ali poškodbe zaradi ravnanja s plodovi,
- zarasle površinske poškodbe,
- hrapava lupina,
- neznatna in delna ločitev lupine pri pomarančah in delna ločitev lupine pri plodovih iz skupine mandarin.

III. Določbe o velikosti

Velikost se določi z največjim premerom ekvatorialnega dela plodu ali štetjem.

A. Najmanjša velikost

Uporabljajo se te najmanjše velikosti:

<i>plod</i>	<i>premer (mm)</i>
limone	45
perzijske limete	42
mehiške in indijske sladke limete	25
satsume, druge sorte mandarin in njihovi hibridi	45
klementine	35
pomaranče	53
grenivke in hibridi	70
pomela in hibridi	100

B. Izenačenost

Plodovi citrusov se lahko sortirajo po velikosti z eno od teh metod:

- a) Da se zagotovi izenačenost po velikosti, sme biti razlika v velikosti plodov v isti enoti pakiranja največ:
- 10 mm, če je premer najmanjšega plodu (kot je označen na pakiranju) manjši od 60 mm,
  - 15 mm, če je premer najmanjšega plodu (kot je označen na pakiranju) 60 mm ali več, vendar manjši od 80 mm,
  - 20 mm, če je premer najmanjšega plodu (kot je označen na pakiranju) 80 mm ali več, vendar manjši od 110 mm,
  - za plodove s premerom 110 mm ali več ni omejitve glede razlike med premeri.
- b) Če se uporabljajo kode velikosti, je treba upoštevati kode in variacijske razpone iz teh preglednic:

	Koda velikosti	Premer (mm)
Limone	0	79–90
	1	72–83
	2	68–78
	3	63–72
	4	58–67
	5	53–62
	6	48–57
	7	45–52
Limete		
	1	58–67
	2	53–62
	3	48–57
	4	45–52
Perzijske limete		
	1	58–67
	2	53–62
	3	48–57

Mehiške in indijske sladke limete

1	>45
2	40.1–45
3	35.1–40
4	30.1–35
5	25–30

Satsume, klementine in druge sorte mandarin ter njihovi hibridi

1–XXX	78 in več
1–XX	67–78
1 in 1–X	63–74
2	58–69
3	54–64
4	50–60
5	46–56
6 ³	43–52
7	41–48
8	39–46
9	37–44
10	35–42

Pomaranče

0	92–110
1	87–100
2	84–96
3	81–92
4	77–88
5	73–84
6	70–80
7	67–76
8	64–73
9	62–70
10	60–68
11	58–66
12	56–63
13	53–60

Grenivke in hibridi

0	>139
1	109–139
2	100–119
3	93–110
4	88–102
5	84–97
6	81–93
7	77–89
8	73–85
9	70–80

³ Velikosti pod 45 mm se nanašajo samo na klementine.

Pomela in hibridi		
	0	>170
	1	156–170
	2	148–162
	3	140–154
	4	132–146
	5	123–138
	6	116–129
	7	100–118

Izenačenost velikosti se doseže z zgoraj navedeno velikostno lestvico, če ni drugače navedeno.

Pri plodovih v velikih zabojih in plodovih v prodajnih enotah pakiranja z največjo neto maso 5 kg največja razlika ne sme presegati razpona, dobljenega z združevanjem treh zaporednih velikosti na velikostni lestvici.

c) Pri plodovih, katerih velikost se določi s štetjem, mora biti razlika v velikosti skladna z a).

IV. Določbe o dovoljenih odstopanjih

Na vseh stopnjah trženja so v vsaki enoti pakiranja za plodove, ki ne izpolnjujejo zahtev navedenega razreda, dovoljena odstopanja glede kakovosti in velikosti.

A. Dovoljena odstopanja glede kakovosti

(i) Razred "ekstra"

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 5 % plodov citrusov, ki ne izpolnjujejo zahtev za ta razred, izpolnjujejo pa zahteve za I. razred. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 0,5 % plodov, ki izpolnjujejo zahtev glede kakovosti za II. razred.

(ii) I. razred

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % plodov citrusov, ki ne izpolnjujejo zahtev za ta razred, izpolnjujejo pa zahteve za II. razred. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 1 % plodov, ki ne izpolnjujejo niti zahtev glede kakovosti za II. razred niti minimalnih zahtev, ali nagnitih plodov.

(iii) II. razred

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % plodov citrusov, ki ne izpolnjujejo niti zahtev za ta razred niti minimalnih zahtev. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 2 % nagnitih plodov.

B. Dovoljena odstopanja glede velikosti

Za vse razrede: dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % plodov citrusov, ki ustrezajo velikosti tik pod in/ali nad tisto (ali tistimi pri kombinaciji treh velikosti), ki je navedena na enoti pakiranja.

Vsekakor 10-odstotno odstopanje velja samo za plodove, ki niso manjši od teh najmanjših velikosti:

Plod	premer (mm)
Limone	43
perzijske limete	40
mehiške in indijske sladke limete	ni podatka
satsume, druge sorte mandarin in njihovi hibridi	43
klementine	34
pomaranče	50
grenivke in hibridi	67
pomela in hibridi	98

V. Določbe o predstavitvi

A. Izenačenost

Vsebina vsake enote pakiranja mora biti izenačena in mora vsebovati le plodove citrusov istega porekla, sorte ali tržnega tipa, kakovosti in velikosti ter precej enake stopnje zrelosti in razvitosti.

Poleg tega se za razred "ekstra" zahteva izenačenost po obarvanosti.

Vendar se lahko mešanica plodov citrusov izrazito različnih vrst pakira skupaj v prodajni embalaži, če so plodovi izenačeni po kakovosti ter za vsako vrsto po sorti, tržnem tipu in poreklu.

Vidni del vsebine enote pakiranja mora biti reprezentativen za celotno vsebino.

B. Embalaža

Plodovi citrusov morajo biti pakirani tako, da so ustrezno zaščiteni.

Notranji material enote pakiranja mora biti čist in take kakovosti, da preprečuje poškodbe plodov od zunaj ali znotraj. Dovoljena je uporaba materiala, zlasti papirja ali žigov s trgovskimi oznakami, če se pri tiskanju ali etiketiranju uporablja nestrupeno črnilo ali lepilo.

Etikete, ki so posamično nalepljene na plodove, morajo biti take, da njihova odstranitev ne pusti nobenih vidnih sledov lepila ali poškodb na lupini.

Če so plodovi zaviti v papir, je treba uporabiti tanek, suh, nov papir brez vonja.

Uporaba kakršne koli snovi, ki bi lahko spremenila naravne značilnosti plodov citrusov, predvsem njihov okus ali vonj,⁴ je prepovedana.

Enote pakiranja ne smejo vsebovati nobene tuje snovi. Dovoljeno je, da je v pakiranju kratka, neolesenela vejica z nekaj zelenimi listi, ki se drži plodu.

⁴ Uporaba konzervansov ali kakršnih koli drugih kemičnih snovi, ki na lupini plodov puščajo tuji vonj, je dovoljena, kadar je to v skladu z veljavnimi določbami Evropske unije.

VI. Določbe o označevanju

Vsaka enota pakiranja⁵ mora imeti na isti strani enote pakiranja natisnjene te čitljive in neizbrisljive oznake, ki so vidne od zunaj:

A. Identifikacija

Pakirnica in/ali odpravnik/pošiljatelj:

Ime in dejanski naslov (npr. ulica/mesto/regija/poštna številka in država, če se razlikuje od države porekla) ali kodna oznaka, ki jo je uradno priznal državni organ.⁶

B. Vrsta proizvoda

- splošno ime vrste, če plod ni viden od zunaj, vendar je za satsume in klementine obvezno;
- "mešanica citrusov" ali ustrezno poimenovanje in splošna imena različnih vrst pri mešanici citrusov izrazito različnih vrst;
- ime sorte za pomaranče, vse hibride iz skupine mandarin in mandarine, razen za satsume in klementine, za katere navedba ni obvezna;
- "s pečkami" za klementine, ki imajo več kot deset pečk na plod;
- "brez pečk" (neobvezno);⁷
- za grenivke in hibride: po potrebi oznaka "roza" ali "rdeče";
- za pomela in hibride: po potrebi oznaka "roza" ali "rdeče".

C. Poreklo proizvoda

- Država porekla⁸ in neobvezno območje pridelave ali nacionalno, regionalno ali lokalno ime.
- Pri mešanici izrazito različnih vrst plodov citrusov različnega porekla je treba pri imenu vrste navesti državo porekla.

⁵ Te določbe o označevanju ne veljajo za prodajno embalažo, ponujeno v enotah pakiranja.

⁶ Notranje zakonodaje številnih držav zahtevajo izrecno navedbo imena in naslova. Kadar pa je uporabljena kodna oznaka, je treba poleg nje navesti "pakirnica in/ali odpravnik (ali ustrezne okrajšave)", pred njo pa (črkovno) kodo države/ozemlja po ISO 3166, in sicer države porekla oz. države, ki je priznala kodno oznako.

⁷ Plodovi citrusov brez pečk lahko občasno vsebujejo pečke.

⁸ Navesti je treba polno ali običajno uporabljeno ime.

D. Prodajne označbe

- Razred
- Velikost, izražena:
  - z najmanjšo in največjo velikostjo (v mm) ali
  - z velikostno oznako, ki ji neobvezno sledi najmanjša ali največja velikost, ali
  - s štetjem.
- Ravnanje s plodovi po obiranju (neobvezno, na podlagi notranje zakonodaje države uvoznice).

E. Uradni kontrolni znak (neobvezno)

Sprejeto leta 1963

Zadnjič pregledano leta 2012

V okviru programa OECD za uporabo mednarodnih standardov za sadje in zelenjavo je bila objavljena pojasnjevalna ilustrirana brošura o uporabi tega standarda. Publikacijo je mogoče dobiti v knjigarni OECD na: www.oecdbookshop.org.
